

Notat: Kartlegging av rødknappsandbie i Oslo og Viken 2021

Markus A.K. Sydenham, Kaj-Andreas Hanevik, Mikaela E Olsen, og Daniel I.J. Skoog.

Tittel : Kartlegging av rødknappsandbie i Oslo og Viken 2021

Dato : 23. 08. 2021

Forfatter : Markus A.K. Sydenham, Kaj-Andreas Hanevik, Mikaela E Olsen, og Daniel I.J. Skoog, Norsk institutt for naturforskning

Rapportnummer : 6/2021

ISBN : 978-82-93931-05-8

Emneord : Rødknappsandbie, Viken, funn, ikke-funn

Utgiver : Statsforvalteren i Oslo og Viken

Antall sider : 14

Ansv. sign : Øystein Røsok

Forside- og baksidebilder : Forsidebilde: To pollensamlende hunner av rødknappsandbie på rødknapp. Foto: Markus A.K. Sydenham.

Sammendrag : Rødknappsandbie ble ettersøkt på tidligere kjente lokaliteter innenfor Viken fylke. Funn eller ikke-funn ble registrert for hver lokalitet og lagt inn i Artskart. Kartleggingsområder er avgrenset i rapporten.

Contents

Oversikt over årets funn.....	4
Prestebakke	5
Fredriksten festning.....	6
Bjørkebekk.....	7
Laggarholtet	11
Trandum	12
Tangen v. Setten.....	13
Aurtjern	14

Oversikt over årets funn

Tabell 1. Oversikt over antall funn og ikkefunn av Rødknappsandbie i forbindelse med årets kartlegging. Observatører var: Daniel I.J. Skoog (DJS), Kaj-Andreas Hanevik (KAH), Mikaela E Olsen (MEO), og Markus A.K. Sydenham (MAKS).

Lokalitet	Dato	Lat	Lon	Obs. ID	Tid start	Rødknapp i blomst	Hunner	Hanner
Bjørkebekk	31.06.2021	59.1407778	11.746184	KAH		3	0	0
Bjørkebekk	03.07.2021	59.1407778	11.746184	MEO	15:30	16	2	1
Bjørkebekk	09.07.2021	59.1407778	11.746184	KAH		75	0	0
Prestebakke	31.06.2021	58.9782978	11.5336967	KAH		200	3	1
Aurtjern	09.07.2021	60.2291662	11.1264415	DJS	12:00	195	4	1
Trandum	01.07.2021	60.211442	011.125605	MAKS	11:40	>1000	1	0
Tangen v Setten	01.07.2021	59.8448613	11.7197213	MAKS	15:50	280	4	0
Fredriksten festning (Lok 1)	31.07.2021	59.1205175	11.3986788	KAH		>750	0	0
Fredriksten festning (Lok 1)	09.07.2021	59.1205175	11.3986788	KAH		>750	4	0
Fredriksten festning (Lok 2)	31.07.2021	59.118499	11.3994302	KAH		>500	1	0
Fredriksten festning (Lok 2)	09.07.2021	59.118499	11.3994302	KAH		>500	1	0
Laggarholtet (Lok 1)	31.07.2021	59.2982009	11.7555705	KAH		200	0	0
Laggarholtet (Lok 2)	31.07.2021	59.2955426	11.7459579	KAH		100	0	0

Prestebakke (31.06.2021)

200 rødknapp, estimert 60% peak blomstringstidspunkt. Det ble observert 1 hann (punktet med 4 individer), resten var hunner. **Gult område:** Kartleggingsområdet. **Røde prikker:** Registrering av rødknappsandbie. **Tall ved prikk:** Antall observert på én gang.

Fredriksten festning (31.06.2021, 09.07.2021)

Gult område: Kartleggingsområdet med dellokaliteter (Lok).

- 31.06.
 - Ingen funn
 - Lok 1: 750+ rødknapp, 90% peak blomstring. Deler av enga bør skjøttes hardere.
 - Lok 2: 500+ rødknapp, 100% peak blomstring.
 - Lok 3: 100 rødknapp, 60% peak blomstring.
 - Lok 4: 52 rødknapp, 80% peak blomstring. Store deler av området må skjøttes hardere, mye fremmedarter (spesielt fagerfredløs i området opp mot muren).
 -
- 09.07
 - Lok 1: 4 bier observert samtidig (3 hunner, 1 hann). Observert rødknappsandbie på to steder. 60% peak blomstring. Jeg observerte en helt svart humle med grå bakstuss, jeg tenkte på slåttehumble men fikk ikke fanget eller tatt bilde av den før den fløy avgårde.
 - Lok 2: 1 hunn. 50% peak blomstring.
 - Lok 3: Ikke kartlagt.
 - Lok 4: Ingen funn. 60% peak blomstring.

Bjørkebekk (31.06.2021, 03.07.2021, 09.07.2021)

- 31.07
 - Ingen funn
 - kartleggingstidspunkt .
 - Kun tre rødknapp i blomst, må kartlegges senere.
- 03.07:
 - Obsevarsjonene ble gjort ved låven og låvebrua, ikke ute på slåttemarken.
 - Det var uhyrlig få planter. Totalt med hele slåttemarken kan det befinne seg så få som 20 planter av rødknapp. Der det tidligere har vært en større bestand av rødknapp i 2019, var som i år og 2020 gjort om til beite. Jeg var derimot i samtale med grunneier, og han skal høre med saueeierene om gjerdet kan bli flyttet slik at rødknappen kan komme opp igjen neste år.
- 09.07:
 - Ingen funn. 70% peak blomstring Lite rødknapp på engen, men noe i kantsoner rundt og ved gården. Det er en del rødknapp (omtrent 75 stk) på veien sør for gården, denne brukte jeg 30 min på å kartlegge, og dette arealet burde inkluderes i senere års kartlegginger siden det er mer rødknapp her enn på engen:

Bilde 1. oversigtskart over lokaliteten ved Bjørkebekk, også kjent som Holmgil.

Bilde 2: Den tidligere bestanden av rødknapp i 2019 var 2-3 meter nedenfor gjerdet. Man kan se skillet hvor det vanligvis har vært beite (grønt gress T.H.) og hvor slåttmarken var (forskjellig gras T.H. av gjerdet)

Bilde 3: Oversiktsbilde av rødknapp ved låvebrua. Rød sirkel viser rødknappsandbie.

Bilde 4: Hunn 1

Bilde 5: Hunn 2

Bilde 6, 7 og 8: Male 1

Laggarholtet (31.06.2021)

Gult område: Kartleggingsområdet

1: 200 rødknapp, 50% peak blomstring.

2: 100 rødknapp, 25% peak blomstring. Deler av området, der hvor det er registrert rødknappsandbie før, er helt nedbeitet.

Trandum (01.07.2021)

Gult område: Kartleggingsområdet. 1 times søk ved (11:45-12:45) område 3 og (13:00-14:00) ved område 4).

1: 1 rødknapp.

2: <50 rødknapp. Deler av området, der hvor det er registrert rødknappsandbie før, var klipt i forbindelse med kantslått (se bilde nedenunder). I tillegg er veikanten tilvokst av hagelupin som bør bekjempes før den spredde seg inn på hovedområdene.

3: > 750 rødknapp. Passert peak blomstring, så snaut 10% av blomstene var halvvisne. Ved det røde punktet ble observert 1 rødknappsandbie hunn i løpet av 1 times søk. Ved det blå punktet ble kløverhumle observert.

4: > 750 rødknapp. Passert peak blomstring, så snaut 10% av blomstene var halvvisne. Ingen rødknappsandbie observert i løpet av 1 times søk. Men mange gode reirplasser (se figur nedenunder).

Hagelupin v. område 1.

Praktsandbiereir v. område 4.

Tangen v. Setten (01.07.2021)

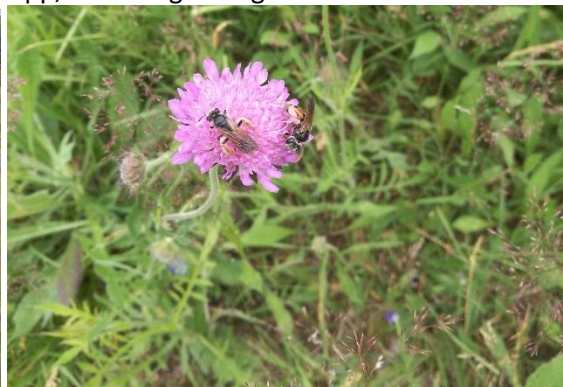
Gult område: Kartleggingsområdet. 1 times søk ved lokaliteten (15:30-16:30).

1: Det er en konsentrasjon med rødknapp på kartleggingsområdet og ellers langs veikantene rundt. Totalt ble det i 2020 registrert 280 planter, og det har holdt seg stabilt i år også. Blomstringen var nær klimaks, med bare få blomster i knopp ved kartleggingstidspunktet. Totalt ble det observert opp til 4 hunner samtidig.

Det finnes lite, men noe hagelupin i nærområdet som bør bekjempes før den får spredt seg inn på lokaliteten. I tillegg bør arealet bak rødknappforekomstene (ned mot bjørketræene) slås tidlig i juni, og igjen sent i Juli, for å gjøre plass til rødknapp, som i dag er begrenset av Geitrams.

Oversiktsbilde av lokaliteten

To pollensamlende hunner av Rødknappsandbie

Aurtjern (09.07.2021)

Leting etter rødknappsandbie mellom kl. 12.00 og 13:30.
Sol med litt skyer ca. 20 grader.

Oversiktsbilde av lokaliteten ved Aurtjern

Områder		
1	50 rødknapp 20 % peak blomstring	Arealet bør skjøttes mer intensivt. Er i gjengroing, oppslag av osp og bjørk.
2	80 rødknapp. 20 % peak blomstring	Deler av engen er nedtråkket av menneskelig bruk. engen er i gjengroing og det kommer opp osp og gran i kantene. Engen blir ryddes for treoppslag og skjøttes litt intensivere. Den menneskelige bruken kan gjerne begrenses da den ikke er gunstig før rødknapp.
3	15 rødknapp, 30 peak blomstring.	eng i gjengroing. Mye oppslag av osp og bjørk. Bør skjøttes hardere.
4	50 rødknapp, 70 peak blomstring	Bratt liten skråning. Rødknapp dominerer feltsjikt. Ingen tegn på gjengroing.
5	Helt gjengrodd med bringebær.	
Punkter		
A	1 hann observert. Som mest 4 hunner observert samtidig.	
B	1 hunn observert.	
Linjer		
Gule	Veikanter som helt nylig er klippet.	Kantslått bør skje senere så at også disse arealene kan få opp rødknapp i blomst.